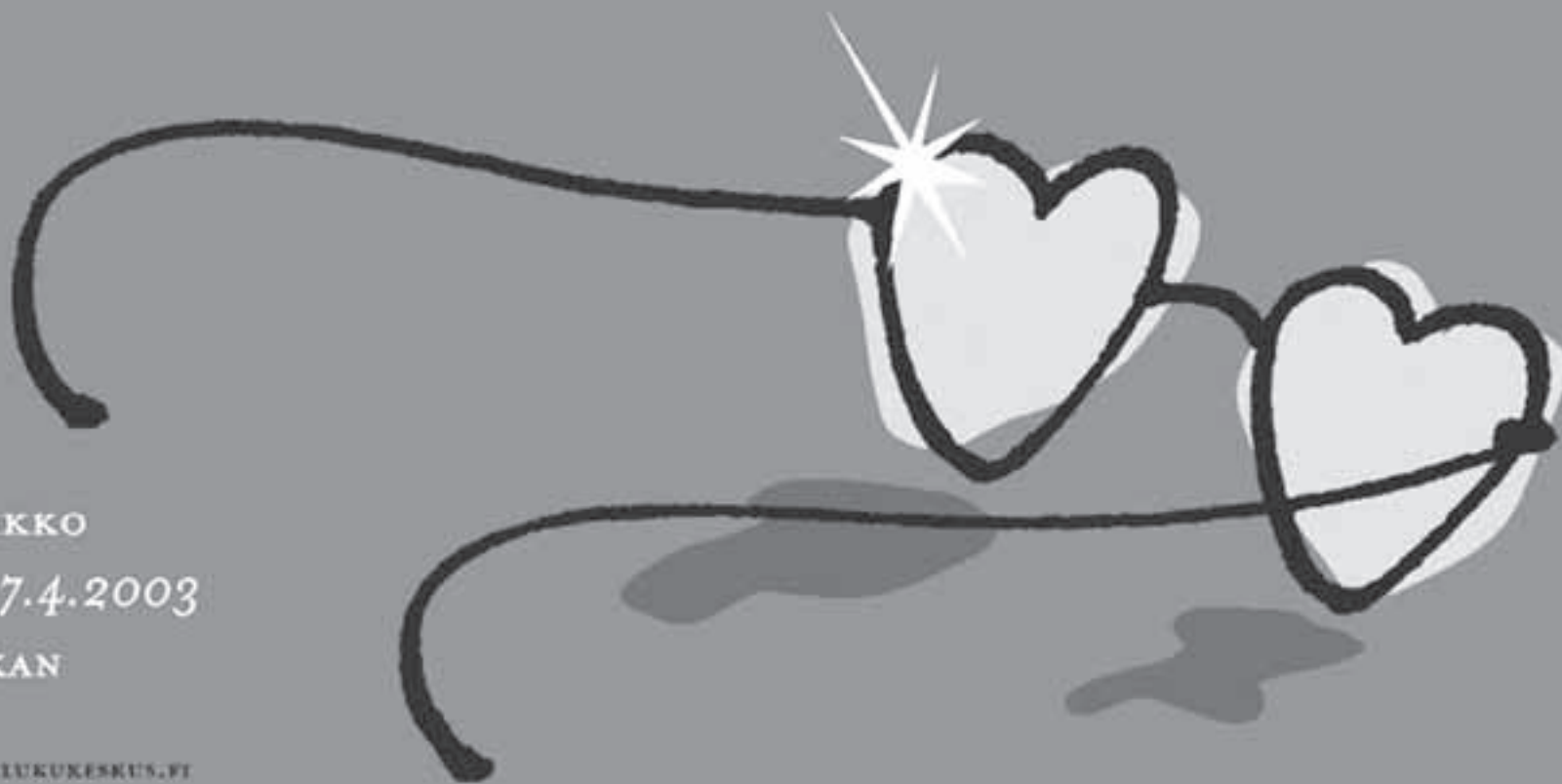

Kirjarakkaus

BOKKÄRLEK

LUKUVIIKKO

21.4.-27.4.2003

LÄSVECKAN

WWW.LUKUKESKUS.FI

Rinnassa sykkii kirjarakkaus

Valtakunnallinen lukuviikko 2003

Valtakunnallista lukuviikkoa vietetään 21.-27.4.2003. Tänä vuonna lukuviikon teema on Kirjarakkaus.

Kirjarakkaus -teema antaa monia mahdollisuuksia lähestyä kirjaa ja lukemista. Kirjarakkaus voi tarkoittaa rakkautta kirjoihin ja lukemiseen yleisesti tai se voi olla rakkautta tiettyä kirjaa, kirjan hahmoa tai aihepiiriä kohtaan. Se voi kohdistua myös johonkin kirjallisuuden lajiin tai jonkin kirjailijan tuotantoon. Tietenkin se voi tarkoittaa myös kirjojen kuvaamaa erilaista rakkautta sen kaikissa eri ilmenemismuodoissa ja kohteissa.

Lukukeskuksen kotisivuilla osoitteessa <http://www.lukukeskus.fi/kirjarakkaus> avautui jo 17. huhtikuuta nettipaikka, jonne kuka tahansa voi kirjoittaa rakastamistaan kirjojen henkilöistä. Rakastan sinua, Suvi Kinos, Sara, Rouslain, Tarzan, Sinuhe...nettipaikka on avoinna 10. toukokuuta asti.

Kirjan ja ruusun päivä

Opetushallitus ja Äidinkielen opettajain liitto ovat sopineet, että kouluissa vietetään Maailman kirjan päivää 23.4., entisellä Kirjan ja ruusun päivän paikalla. Kirja-alalta tullut yleinen palaute mahdollisesti paremmista sääolosuhteista puolsi päivän siirtämistä huhtikuusta toukokuuhun. Kirjan ja ruusun päivää vietetään siis valtakunnallisesti tiistaina 13.5.2003. Myös muualla Euroopassa juhlietaan Kirjan ja ruusun päivää muulloin kuin huhtikuussa. Iso-Britanniassa ja Irlannissa tapahtumaa vietettiin 6.3. www.worldbookday.com Vaikka päivää vietetään

eri maissa eri aikoina, kannatetaan kaikkialla Unescon periaatteita. Unesco julisti katalonialaisen Kirjan ja ruusun päivän kansainväliseksi Kirjan ja tekijänoikeuden päiväksi. "Kirjat ansaitsevat erityisen päivänsä, jolloin niitä juhlietaan vapauden, yhteenkuuluvuuden ja rauhan symboleina", sen julistus kuului. Kirjan ja ruusun päivä on Suomessa kustantajien, kirjakauppioiden, järjestöjen ja kaikkien muiden asiasta kiinnostuneiden yhteinen hanke promotoida kirjaa ja lukemista ja nostaa esille mielenkiintoisia ilmiöitä ja ajankohtaisia tapahtumia kirja-alalta.

Ruusuu naiselle, kirja miehelle

1930 -luvulla kirjakauppias Barcelonassa keksi romanttisen idean edistääkseen kirjojen myyntiä ja kirjallisuuden tuntemusta: Katalonian suojelupyhityksen, Pyhän Yrjön päivänä ruvettiin viettämään erityistä Kirjan ja ruusun päivää, jolloin mies antaa naiselle ruusun ja nainen miehelle kirjan. Kirjan ja ruusun päivä, eli The World Book Day osoittautui loistavaksi ideaksi ja sitä juhlietaan ympäri maailmaa. Suomessa Kirjan ja ruusun päivää juhlietaan tänä vuonna seitsemättä kertaa. Päivää vietetään valtakunnallisesti, mutta päätapahtuma on Helsingissä Esplanadin puistossa. Puistossa on kirjakylä, jonka valloittavat kirjat ja ruusut.

Tämän Kuulumisten välissä julkaistavan Kirjarakkaus -liitteen taikka yläasteen opiskelija **Olli Hyvärinen** ja kustantaa Pyhäjoen kunnan kirjasto- ja kulttuurilautakunta. Kiitos teille, jotka kirjoittitte kirjarakkausistanne!

”Ihmisen ja enkelin ero on helppo...”

”...Enkelistä on suurin osa sisäpuolta ja ihmisestä on suurin osa ulkopuolta.” Näin alkaa rakain kirjani, **Fynnin Setä Jumala**, täällä Anna. Kirja on täynnään tämän tapaisia mieltelmiä. Se kertoo siitä, miten nuori mies nimeltä Fynn kohtasi heitteille jätetyn viisivuotiaan Annan ja heidän vajaan neljästä yhdessä viettämästään vuodesta Fynnin äidin luona. Anna oli pieni tyttö, joka eli ja kuoli sota-aikana. Annalle läheisen Setä Jumalan kautta maailman ihmeet tulivat lähelle ja ymmärrettäviksi. Fynn ja Anna kokivat seikkailuja, tutkivat ihmisen olemusta, ja ennen kaikkea tutustuivat Setä Jumalaan ja suuriin, mieltä mullistaviin ajatuksiin ja teorioihin. ”Viisivuotiaana Anna tiesi tarkkaan, mikä on olemassaolon tarkoitus ja rakkauden merkitys, ja hän oli Setä Jumalan henkilökohtainen ystävä ja apulainen. Kuusivuotiaana Anna oli teologi, matemaatikko, filosofi, runoilija ja puutarhuri.” Anna ei ehtinyt kahdeksanvuotiaaksi, vaan kuoli tipahdettuaan puusta aidanpiikkiin. Vuosia myöhemmin, kun Fynn kävi Annan haudalla, se oli hehkuvanpunaisena unikkomattona, taaempaan seisoi lupiinipartio, puut kuiskailivat toisilleen ja ruohossa kipitti hiiriperhe. Fynnin sanoin: ”Anna oli todella kotona. Olin varma, että Anna ja Setä Jumala nauroivat jostakin.” Joitakin kirjoja ei voi kuvata, ne pitää itse kokea. Tämä on yksi niistä.

En muista, miten ja milloin opin lukemaan. Enkä sitäkään, milloin sain ensimmäisen oman kirjani. Lapsuudestani kantautuu kuitenkin kuvia siitä, miten äiti istui illalla vuoteemme vieressä ja luki meille. ”Söpö,

siro, suloinen, Bambi ystävä on sen”, kuului eräskin loru. Runoja, loruja ja lauluja on muistissa monta. Tuolloin oli koulussakin tapana opetella kaikki sellaiset ulkoa. Niitä kertaamalla sitten yrittää palauttaa mieleensä ne ihanat kirjat ja tarinat. 10-vuotiaana sain kummitäidiltäni lahjaksi **Grimmin** satukirjan. Se oli karkea lukukokemus. Sadut olivat raakoja ja niitä vielä siivittivät kauhistavat kuvat. Luin sitä kirjaa joskus aikuisenakin ja kaikki tuntui yhtä kammottavalta. Mutta ehkä pieni pelko on jotenkin kannustavaa?

Koulua käydessäni samassa rakennuksessa oleva kirjasto oli miltei pelottava paikka. Sinne mentiin aina opettajan kanssa ja vaivihkaa tutustuttiin kirjoihin. Mitään en sieltä koskaan uskaltanut lainata. Kirjaston löysin varsinaisesti vasta myöhemmin, kun siskoni kanssa teimme toivoretkiä kotiamme lähellä olevaan Naantalin sivukirjastoon. Saimme lainata sieltä kirjoja, vaikka emme naantalilaisia olettekaan. Niitä sitten kannoimmekin kotiin ja ahmimme kaikkina vapaa-aikoina. Äiti sanoikin joskus, että ”roskia vaan kannetaan selkää vääränä, vaikka läksyt on tekemättä”. Siitä lähtien olemmekin aina vitsailleet kaikkea vapaaehtoista lukemista roskaksi. Ei äiti oikeasti ollut lukemistamme vastaan, ja saimmekin tehdä retkiä menneisyyteen, romantiikkaan ja seikkailuihin mielin määrin. Kirjastonhoitaja oli vanha tati, joka kai piti lukuinnostamme ja lainasi meille joskus poistettujakin kirjoja, kuten kellarista kannettomana löytyneen **Alistair MacLeanın** Kahluenuken.

Kirjarakkaus on minulla säily-

nyt. Olen aina lukenut paljon, todella paljon. Nuorempaan myös keräsin kirjoja, jotka halusin lukea useaan kertaan. Nytkin olen hieman yrittänyt hillitä ostamista. Mieheni sanoo, ettei kaikkia kirjoja tarvitse ostaa itselleen, kun niitä saa kirjastosta lainaksi. Siitä huolimatta on kirjoja, jotka ehdottomasti haluan omistaa.

Hyllystämme löytyvät muun muassa kaikki **Agatha Christien** suomennetut salapoliisitarinat, joitakin myös englanninkielisenä. Olen lukenut ne vaikka miten moneen kertaan ja aina ne kiinnostavat. Christien kerronta on siitä mukavaa, että siinä ei mässäillä murhalla, vaan kertomus painottuu tutkimukselle, joka sekin tarjoaa jännitystä aivan riittämiin. Jotkut sanovat, että Christie olisi kirjoissaan matkinut Sherlock Holmesia. Joitakin yhtymäkohtia ehkä onkin, mutta Hercule Poirot on kuitenkin aivan omaa luokkaansa. Luen mielelläni muitakin salapoliisitarinoita, varsinkin lomilla ja halutessani rentoutua. Myös tietäntyyppinen romantiikka kiinnostaa. Tällaisia kirjoja lukiessään ei tarvitse vaivata päärakkaansa miettimällä kaikkia hienoja sivuvahteita. Siksi ne ovat niin rentouttavia.

Olen löytänyt jotkin lapsuuteni kirjat uudelleen. Tällaisia ovat esimerkiksi **Anni Swanin** tarinat. Liekö ollut entisaikaan tapana, että tarinassa pitää aina olla jokin opetus? Tottisalmen perillinen, Iris rukka, Ollin oppivuodet, Pauli on koditon – melkein tulee itku silmään, kun niitä ajattelee. Lapsiparat joutuivat kokemaan monenmoista kauheutta, mutta lopulta kaikki kääntyi hyväksi. ”Iris juoksi kevyesti

rantapolkua ylös rakennukselle. Kaikki oli ennallaan. Kissakin istui portailla... Hänen oli niin hyvä ja turvallinen olla.” Hirveän pateettista. Mutta, ah, niin ihanaa niitä oli lukea.

Luen mielelläni uudelleen sellaisia kirjoja, joista olen joskus ollut aivan haltioissani. On mielenkiintoista todeta, että näin vuosien jälkeen lukukokemus voi olla aivan erilainen, kuten **Doris Lundin** kirja Eric, joka on tosipohjainen kertomus leukemia sairastavasta ja siihen myöhemmin kuolevasta nuoresta miehestä. Nuorena luin sitä innolla, väliin itkien, väliin nauraen, kynän kanssa alleviivaten merkittävimpiä kohtia, vielä vuosien jälkeen maistellen lukukokemustani ja haluten sen joskus uusia. Vuosi sitten sain käsiini

taas tuon kirjan ja innoissani aloin lukea sitä uudelleen. Mutta se ei avautunut minulle enää, enkä pystynyt samalla lailla asennoitumaan Ericin kokemuksiin ja elämään. Tuntui vain lapselliselta, miksi olin siitä aiemmin niin innostunut. Miltei kauhistuin sitä, käykö kaikelle koetulle näin, ellei kokemusta aina välillä päivitä.

Nuoruuteni ihanimmat runot olivat **Kaarlo Sarkian** ja **Otto Mannisen** kirjoittamia. Niissä oli sitä tunteen paloa ja mitä lie kaipausta, joka nuorena vahvasti puhutteli. Nyt kaikkein eniten ajatuksia herättäviä runoja löydän **Maaria Leinosen** kirjoista. Ne kertovat tämän päivän tuskasta ja ilon hetkistä elävästi ja mukaansa tempaavasti: ”Ei niin onnetonta päivää / ettei pientä

ilonkyventä tarjoa: / linnun helkähdyksen / kastepisaran / kuurankiteen / kimalluksen verran. / Ja taas jaksat – etkö jaksakin?”

Minä todella rakastan kirjoja. Rakastan lukemista. Olen onnellinen ihminen, kun minulla on näkevät silmät ja voin elää toisia elämiä, kokea toisia kokemuksia, seikkailla toisia seikkailuja, matkustaa maailman ympäri omassa kodissani. Olen onnellinen myös siitä, että voimme yhdessä mieheni **Jaakon** kanssa jakaa rakkauden lukemiseen, kirjoihin. Autiolle saarelle jos joutuisin, niin aivan varmasti valitsisin mukaani vinon pinon kirjoja!

Jutta Pyhälä

Mika Waltari

Sinuhe - egyptiläinen

nykyään. Olen kirjaston ahkera käyttäjä. Kotona kannustettiin lukemaan. Niinpä minulla on melkein aina jokin kirja lukemisen alla.

Kirjamakuni on hyvin laaja. Oikeastaan laidasta laitaan. Luen mielelläni eri maista ja kulttuureista, myös historialliset kirjat ovat makuni.

Yksi kirja on tuottanut mieleeni painuneen elämyksen. Se on Sinuhe egyptiläinen. Vasta kolmannelle kerralla kirjani aloitettuan sen sisältö avautui minulle. Ensi kerralla olin ehkä liian nuori, 16-vuotias, enkä päässyt alkua pitemmälle. Kirja kiinnosti kumminkin ja muutaman vuoden kuluttua yritin jälleen samoin tuloksien, luin

vain muutaman luvun. Taas meni vuosia. Lainasin sen jälleen, ja se oli muuttunut todella mielenkiintoiseksi. Vaelsin Sinuhen mukana läpi kaiken hänen kokemansa tapahtumat. Kaiken sen hyvän ja pahan, mitä Sinuhelle tapahtui. Viimeisenä Sinuhe kirjoitti muistiin elämänsä vaiheet, suuresti kyllästyneenä ihmisten turhiin tekoihin.

Mika Waltarin kirjoittama Sinuhe egyptiläinen kertoo 15 kirjaa lääkäri Sinuhen elämästä noin 1390-1335 eKr. Sinuhe lipui vastasyntyneenä pietyssä kaislavennessä alas Niiliä, sillä Theban maailmankaupungissa oli muinoin tapana, ettei faaraan naistentalossa saanut syntyä poikalapsia muille kuin faaraan puolisoille. Kaupungin köyhäinlääkäriin vaimo löysi lapsen virasta ja otti sen omakseen. Poika kasvoi ja hänestä tuli myös lääkäri, kuten isästään.

Mutta kohtalo oli varannut Sinuhen osaksi maailman matkamisen. Kaunis kurtisaani Nefertifernefer viekoitteli Sinuhen

omaisuuden ja kunnian ja ajoi hänet maanpakoon Syyriaan. Sinuhe menestyi lääkärinä ja ystävystyi faaraan sotapäällikön Horemhebin kanssa. Sotapäällikön vakoilijana ja levottoman sydämensä pakottamana hän lähti pitkälle matkalle silloisen maailman suurkaupunkeihin tutustuen Babylonian ja Syyrian hallitsijoihin, rakastuen kauniiseen tanssijattareen Mineaan. Minea koki julman kohtalon Meren jumalan uhrina. Sinuhe palasi sydän tyhjänä Thebaan.

Sotapäällikkö Horemhebin ansiosta Sinuhe nimitettiin faarao Ekhnatonin kuninkaalliseksi aivokirurgiksi. Sinuhe joutui mukaan faaraan uskonnollisiin ja yhteiskunnallisiin uudistuspyrkimyksiin, jotka Waltari on valinnut koko romaaninsa taustaksi. Kirja on käännetty ainakin 25 kielelle ja siitä on tehty elokuva Hollywoodissa. Kirja on todella mielenkiintoinen. Suositellen luettavaksi.

Lele Keskitalo

Annika Thor

Saari meren keskellä

Viimeksi lukemani kirja oli **Annikan Thorin** kirjoittama Saari meren keskellä.

Ihastuin kirjan päähenkilöön Steffiin. Steffistä kerrottiin hyvin ja kuvailut hänestä olivat hyvin onnistuneita. Steffi oli reipas ja valoisa ja suhtautui myönteisesti elämään. Hänen elämänsä oli sodan aikana juutalaiskolaisena Ruotsissa välillä hyvin ankeaa.

Olen lukenut myös melkein kaikki tähän mennessä ilmestyneet Amy-kirjat, joissa päähenkilö on Amy Candler. Sarjan kirjat kuuluvatkin parhaimpiin kirjoihin, mitä olen lukenut.

Äitini antoi minulle joululahjaksi Pullein Thompsonin kirjan, josta pidin jännityksen ja hevosteeman vuoksi.

Marjo Seppä 13v

Jorma Kurvinen Susikoira Roi

Minun mielestäni **Jorma Kurvisen** kirjoittamat Susikoira Roi kirjat ovat parhaita.

Kirja kertoo Tomin ja Roin seikkailuista. Kirjailija Jorma Kurvinen on halunnut kirjoittaa tuoda esille koiran viisauden ja reippauden. Tomin ja Roin yhteistuloksena oli monta selvitettyä rikosta ja arvoitusta.

Kirja sopii luettavaksi kaiken

ikäisille tytöille ja pojille.

Kirjossa seikkailevat Tomi, Roi, Lungreeni ja Peltivaari. Minun mielestäni kaikki Roi-kirjat ovat hyviä.

Jorma Kurvinen sai valtion kirjallisuuspalkinnon 1978 kirjalla Susikoira Roi ja Seikkailu Saaris-tossa.

Mira Sarpola 11v

Hyvien ihmisten juhla

Monterey, kaupunki Kaliforniasa, Cannery Row, katu, joka on rykelmäinen ja hajallinen paljous peltiä ja rautaa ja ruostetta ja puun pirstaleita. Siinä on tapahtumapaikka Hyvien ihmisten juhille.

Sinne **John Steinbeck** sijoitti kertomukset tohtorista ja Mackveijarista kavereineen.

Romukasojen ja peltihökkeiden seasta erottuvat Karhulippu, kaupungin ilotalo, Palatsiruokala, poikien majapaikka ja Lee Tshongin sekatavarakauppa. Kaiken keskus on kuitenkin tohtorin Lännen Biologinen Laboratorio.

Tohtori kerää ympäristöstä matelijoita, sammakoita, nilviäisiä ja kaiken maailman pikkuotuksia laboratorioonsa ja toimittaa niitä sieltä edelleen koe-eläimiksi ja tutkimustarkoituksiin yliopistoihin ja yrityksiin. Joskus hän turvautuu Mackin ja kavereiden apuun. Tohtori on toki älykäs mies ja osaa varautua yllätyksiin. Poikien toimeliaisuus ja rajaton mielikuvitus vievät kuitenkin silloin tällöin pitemmän korren. Katastrofi on valmis. Eikä se johdu joukon pahasta tahdosta. Mackin ja poikien auttamishalu on vilpittöntä, mutta käsitys oikeasta ja väärästä on muotoutunut ympä-

ristön myötä. Kaveria ei jätetä. Vieraita ei säästellä.

Näin Steinbeck:

Mitä hyödyttää ihmistä, vaikka hän voittaisi omaksensa koko maailman, mutta saisi varallisuutensa mukana vatsahaavan, pöhöttyisi ja tärvelisi silmänsä? Mack ja pojat väistivät tämän ansan, kiertävät myrkkysyötin loitolta, astuvat pyydyksen yli samalla kun kokonainen sukupolvi ansaan takertuneita ja kahliintuneita miehiä karjuu heille ja solvaa heitä tyhjätömittajiksi, kehnon lopun saajiksi, kaupungin häpeätahroiksi, varkaiksi, lurjuksiksi ja jätkiksi. Isämme, joka olet luonnossa, joka olet antanut hengen kojoolle, rotalle, huonekärpäselälle ja koille. Sinä varmasti rakastat näitä tyhjätömittajia ja kaupungin häpeätahroja.

Tohtori on toista maata. Hän kyllä tuntee yhteiskunnan velvoitteet ja pyrkii täyttämään ne. Hän on oppinut mies, jota vieläkin kaivertaa kesken jäänyt tutkimustyö. Hän on järkävä mies, jolla vieläkin on päämäärä. Työ pitäisi saattaa loppuun. Hän on myös syvästi tunteva ihminen. Hän pystyy kohtaamaan Mackin joukkoineen täy-

sin tasavertaisena. Tohtori on kuuntelija ja opastaja. Näillä ominaisuuksilla hän on hankkinut kunnioituksen, jonka jakaa koko Cannery Row.

Tästä kunnioituksesta saa alkunsa ajatus juhlista. Ajatus itää ihmisten sisällä alussa sanattomana, mutta saa sanallisen muodon ihmisten puheissa, jotka muuttuvat toiminnaksi. Ensimmäinen yritys tosin kokee jouta-kuinkin täydellisen haaksirikon. Tohtorille jäivät vain juhlan jäljet, särjetyt lasit ja rikutet eläinten häkit.

Toinen kerta suunniteltiin huolellisesti. Nyt oli helpompaa, olihan kokemus hyvä opettaja. Eikä tohtori antanut nyt yllättää. Mutta eiväthän hyvät juhla synny suunnitelmista eivätkä komeista kulisista eivätkä varsinkaan prameista puvuista. Juhliin tarvitaan juhla-ihmiä, joka syntyy vain ystävydestä ja vilpittömästä kunnioituksesta.

Kurkistetaanpa juhliin:

Ensimmäinen tappelu oli virkistävä. Muuan La Idan joukkion jäsen teki riettaan ehdotuksen yhdelle Doran tytöistä. Tämä vastusti jyrkästi, ja Mack ja pojat, joita tällainen sopivaisuuden loukkaus närkästytti, heittivät

miehen ulos kiireesti ja särkemättä mitään. He piristivät, sillä nyt he tunsivat osaltaan auttaneensa juhlien onnistumisessa.

Niin se soljui elämä Cannery Row'lla päivästä päivään, juhlasta juhlaan. Elämisen suunnan määräsivät auringon nousu ja auringon lasku. Kunnes tuli se viimeinen.

Mutta, mutta, mikä voi kiehtoa tässä roskasakissa. Kiertäisinpä kaukaa ihan oikeassa elämässä. Luulen, että Steinbeck mestarillisena ihmisen mielen tuntijana ajatteli lukijaansa, ihmistä arjessa. Miten rentouttavaa, suorastaan terapeutista, on silloin tällöin unohtaa arki ja mennä juhliin hyvien ihmisten mukana.

Itse pääsin mukaan Hyvien ihmisten juhliin ensimmäisen keran vuosia sitten. Taisipa olla joskus kuusikymmentäluvulla. Tunnelma jäi mieleen. Aika ajoin, kun huolet painavat ja arki alkaa tuntua liian ahdistavalta, lähdän juhlimaan Cannery Row'n porukan mukana yhä uudestaan.

Suosittelen muillekin.

Pekka Varis

Eleanor H. Porter Iloinen tyttö

Tuo kirja kertoo, kuinka tärkeää on olla iloinen. Nimittäin, se kertoo orvosta Pollyannasta, joka surustaan huolimatta leikkii urheasti "ilonkeksimisleikkiään". Pollyanna saa kodin Polly-tätinsä luota. Pollyanna tuntee, ettei tati haluaisi pitää häntä luonaan, mutta Pollyanna lohduttaa itseään ajattelemalla: "Sittehenän hänen täytyy oikeasti pitää minusta!" Pollyanna myös auttoi muita, esim. orpoa poikaa, vanhaa herraa ja jopa tatiään! Minun mielestäni se oli hyvä kirja, ja suosittelen sitä kaikille!

Saana Heikkilä, 10v

Margaret Weis Hengen miekka

Minä kiinnostuin *Hengen miekka* –kirjan kolmesta henkilöstä, jotka muodostavat perheen. He ovat Raistlin ja Caramon Majere sekä Kitiara uth Matar. Kirja sijoittuu aikaan, joka on ennen kolmeosaista *Kronikat* sarjaa. Kitiara on peloton, katkera, omapäinen ja vaarallinen nuori neiti, jonka isä oli kuollessaan Solamnian ritari. Hän on vahva, vahvempi kuin useimmat ja hänelle tulee aivan erityinen tulevaisuus lohikäärme-ruhtinattarena. Raistlin ja Caramon ovat kaksoset. Raistlin on laiha, sairaalloinen ja älykäs. Hän on perheen ainoa syvällinen ajattelija ja yksi *Dragolance*-saagan kuuluisimpia hahmoja. Caramon on taas lihaksikas, suosittu ja hänellä on paljon ystäviä.

Kaikki *Dragolance*-saagan kirjat tapahtuvat samassa maailmassa. Ne voivat tapahtua eri paikkakunnilla tai kaupungeissa. Miljöötä on niin paljon, etten viitsi kertoa siitä. Myös rotuja (haltijoita, ihmisiä, kenttejä, kääpiöitä, minotauruksia) on niin paljon, etten muista jokaista rotua. Jokaisella rodulla on omat paikkansa ja kaupunkinsa. Siinä maailmassa on tapahtunut vaikka mitä (Kaaoksen sota, Peitsen sota, pimeydenkuningatar Takhsis varastaa maailman muilta jumalilta...)

Minun kirjarakkauteni on enimmäkseen uteliaisuutta ja mielikuvituksen ruokkimista, sillä unelmoin kirjailijan urasta. Haluan tietää, miksi kirjojen henkilöt tekivät juuri ne valintansa elämänsä tiellä ja kuinka heidän ajatusmaailmansa toimii. Haluan oppia heiltä uusia asioita, joita ei opi koulukirjoista. Ehkä pidän lukemisesta juuri siksi, että kirjoihin pääsee pakenemaan kuin toiseen maailmaan, kun ei jaksa muun maailman hälinää. Kirjojen henkilöt voi rauhassa kuvitella itse, toisin kuin elokuvissa. Luen, koska etsin erilaisia tarinoita, uusia henkilöitä ja juonia, joiden piirteitä voisin käyttää tulevaisuudessa hyväkseni. Juuri tästä syystä luen mielelläni kirjoja.

Miia Romppanen 13v

Samuel Beckett

Mercier ja Camier

Jos olisi aivan pakko laatia Top 11 kaikkien aikojen suosikkikirjoistani, listalle saattaisi päätyä ainakin **Antonio Tabucchin** *Requiem*, **Raymond Queneau** *Zazie - Pariisin päiviä*, **Lewis Carrollin** *The Hunting of the Snark*, **Tove Janssonin** *Muumipappa ja meri*, **Janoschin** *Oi, ihana Panama* sekä **J.D. Salingerin** *Sieppaaja ruispellossa*. Suosikkikirjoissani ei jaaritella sivukaupalla henkilöiden silmien sinisen sävystä. Monesti tunnelma on tärkeämpi kuin itse juoni. Tapahtumat eivät etene suoraan viivaisesti vaan kummallisten sattumien rikkomina. Useimpia suosikkejani yhdistää myös jonkinlainen harhailu. Ollaan menossa jonnekin jotakin etsimään, mutta mitään ei oikeastaan tapahdu. Tavallaan kyse on odyssia-muunnelmista.

Irlantilaisen **Samuel Beckettin** *Mercier ja Camier* päätyisi varmasti listalleni. Kirja kertoo kaveruksista, jotka ovat päättäneet lähteä matkalle. He eivät taida olla itsekään perillä määränpäästään tai matkustamisen tarkoituksesta. Melkein koko ajan sataa, heppuleilla on hankaluuksia sateenvarjojen, sadetakien, selkäreppujen, polkupyörien, papukaijojen, poliisien ja baarimikkojen kanssa. He istuvat puheissa laatien järjettömiä luetteiloita, vihastuvat ja eroavat toisistaan, sopivat riitansa ja poikkeavat välillä turvasatamaan sala-

Heikki Lahnaoja työskentelee Pyhäjoen kirjastossa. Kuvassa Katja Virpiranta (vas.) ja Heikki Lahnaoja.

peräisen Hélénen luo. Jos aurinko sattuu aamulla paistamaan, päättelee Camier, että se voi tietää vain jotain huonoa. Kirjan loppupuolella kaverukset alkavat epäillä, etteivät ole liikkeellä kaksistaan. Onko kolmas pyörä romaanin minä-kertoja tai kenties kirjan lukija?

Beckett muutti pysyvästi Ranskaan toisen maailmansodan jäl-

keen. *Mercier ja Camier* on Beckettin ensimmäinen uuden kotimaansa kielellä kirjoittama teos, vaikka ilmestyikin vasta kymmeniä vuosia myöhemmin, 1970. Beckett itse käänsi ja muunsi teoksen englanniksi. Odotan innolla, että ehtisin lukea alkuvuonna viimein ilmestyneen suomennoksen, joka pohjaa nimenomaan ranskankieli-

seen versioon. Beckettin täynnä sarkasmia ja sanaleikkejä oleva teksti ei varmasti ole helpoin käännettävä.

Tämän romaanin tärkein opeus lienee, että polkupyörästä on kovasti hyötyä, mutta se voi väärinkäytettynä olla pahasta.

Heikki Lahnaoja

Elämää ilosessa talossa

Kuva: Simo Rajaniemi

Laiturilla katsomme järven pohjaa, näkyisikö siellä riekaletta edelliskesänä pesemättä jääneestä matosta. Sängyllä katsomme varpaitamme. Minun ovat vinot, Birgen suorot. Nojatuolissa katsomme television ohjelmia ja joskus mustaa ruutua, päivisin, kun ohjelmia ei vielä lähetetä. Istumisen ja katsomisen aikana mietimme: keitä me olemme, mitä meistä ajatellaan, mitä pitäisi tehdä ja miksi. Vältämme pihaa, mieluummin kävelemme peltojen takaisissa metsissä. Piha aiheuttaa surua: metsittynt nurmikko, entiset kukkapenkien

paikat. Talo on melko hyvässä maallisissa vielä, vihreä.

Kreetta Onkelin Ilonen talo on yksi niistä kirjoista, jotka olen lukenut pariin, kolmeenkin kertaan. Ensittävyyttä romaa-

niin tein pari vuotta sen julkaisemisen jälkeen, joskus 90-luvun lopulla. Kohuttu ja mainetta saavuttanut Onkelin esikoisteos ei tällöin ihan auennut allekirjoittaneelle, mutta sittemmin sen sanomaa on alkanut ymmärtää enemmän.

Ilonen talo tekee läpileikkauksen keskisuomalaisen Tomperin perheen elämään viidentoista vuoden ajalta. Isä Erkki on poliisi, äiti Auri tarjoilija, lapsia on kaksi - ulkoisilta puutteiltaan perhe on siis kuten mikä tahansa muukin perhe. Perheessä on kuitenkin vakava sairaus, joka rajoittaa kaikkien osapuolten elämää: alkoholismi. Isä kuolee tyttärien ollessa pieniä, jäljelle jää viinaanmenevä äiti, josta ei ole lapsilleen huoltajaksi. Ilosen talon elämä on rikko-naista ja arki levotonta. Lapset joutuvat todistamaan, miten äiti,

se siihenastisen elämän tärkein hahmo, viettää aikaansa baareissa ja pelehtimällä miesten kanssa. Lopulta tytöt ajautuvat isovanhempiensa huostaan, ja sieltä edelleen sijaiskotiin. Vaikka kotona äidin luona on paha olla, ei muuallakaan ole helppoa. Lasten suhde äitiinsä on ristiriitainen: toisaalta häntä rakastetaan, toisaalta vihataan, säälitään ja hävetään. Häpeä kasvaa iän myötä ja kohdistuu paitsi äitiin, myös omaan itseän. Miten välttyä itse tekemästä samoja virheitä ja tule-masta samanlaisiksi?

Kirja on kehityskertomus siitä, millaista on kasvaa viinapullon varjossa. Kertomus tuskin kuitenkaan on ainoa laatuaan, sillä samanlaisia ihmiskohtaloita on pieni Suomemme täynnä. Onke-

Saara Pakaslahti (vas.) ja Anna Karjula ovat lukion ahkeria lukijoita.

li kertoo oman lapsuutensa tarinan lyhyin, pirullisen lakonisin

ja joissain kohdin tragikoomisinkin virkkein. Hänen tekstinsä on

monin paikoin kuin lapsen kynästä, se esittää vain olennaisen, sen mitä silmä näkee ja millaisia tunteita se herättää pienen lapsen sisimmässä. Lapsuutta voisi verrata talon kivijalkaan, se on kuin elämän perustukset. Kehojen perustusten päälle on vaikeaa ja vaarallista rakentaa, turvattomuus ja rakkauten puute jättävät väistämättä jälkensä. Onkin melkoinen ihme, jos tällaisen lapsuuden tuloksena ihmisistä kasvaa normaalin tasapainoisia. Elämässä on kuitenkin pakko yrittää eteenpäin menneisyyden kiipeistä muistoista huolimatta. Romaanissa on jotain vaikuttavaa, joka on saanut minut lukemaan sen kerta toisensa jälkeen uudelleen. Onko se sitten jonkinlaista perisuomalaista synkkyyttä ja elämänahdistusta, en tiedä. Mielestäni **Eppu Normalin** tuttuakin tutumman laulun sanat kuvaavat aika hyvin tämän kirjan maailmankuvaa: "Tämä tuhansien murheellisten laulujen maa, jonka tuhansiin järviin juosta saa. Katajainen kansa jonka itsesäälän määrää ei mittaa laulu eikä Kärki määrää. Jonka lauluissa hukkuvat elämän valttikortit ja kiinni pysyvät taivahan portit. Einari Epätoivosta ne kertovat."

Saara Pakaslahti

Lukevalle lukiolaiselle tilaisuus vaikuttaa

Essi Petjäniemi kuuluu lukion omaan lukijaverkoston.

Nuori Aleksis –palkinto 2003

Lukiolaiset valitsevat parhaan kotimaisen kirjan jo neljännen kerran. Tavoitteena on löytää kir-

ja, jonka suomalaiset lukiolaiset haluavat nostaa vuoden ykköseksi. Samalla kannustetaan nuoria lukijoita, autetaan heitä löytämään samanhenkisiä abiturientteja eri puolilta Suomea.

Nuori Aleksis –raatiin osallistuminen antaa nuorille lukijoille arvostusta, elämyksiä jo koke-muksia. He innostuvat lukemaan monenlaista kirjallisuutta ja pääsevät mukaan vaikuttamaan. Aiempien vuosien raatilaiset ovat olleet innostuneita ja ylpeitä saadessaan olla mukana.

Abiturientti mukaan lukijaverkoston

Äidinkielen opettajain liitto ko-koaa tänäkin vuonna eri koulujen vapaaehtoisista abiturienteista valtakunnallisen lukijaverkoston, joka päättää, mikä suomalainen kirja palkitaan merkittävimpana, koskettavimpana ja parhaimpana. Palkittava kirja valitaan listalta, johon on koottu vuonna 2002 ilmestyneitä romaaneja, novelli- ja runokokoelmia, näytelmiä ja esseitä. Lasten- ja nuortenkirjat jäävät kilpailun ulkopuolelle, samoin viihdekirjallisuus. Kirjoja listalla on tänä vuonna reilusti yli sata.

Hyvä syy uppoutua kirjoihin

Anna Karjula, ensi syksyn abiturientti on mukana Nuori Aleksis –raadissa: "Kerrankin hyvä syy uppoutua kirjojen pariin. (Anna, pesisitkö ikkunat? En voi, kun minun PITÄÄ lukea.)

Muuten ehtii lukea niin pelottavan vähän. Arvostan kirjojen kautta saatavia elämyksiä ja koke-muksia. Uskon, että ne ovat ihmisenä kehittymisen rakennusainetta parhaimmillaan. Tietysti myös oma ajattelu ja sanallinen ilmaisu kehittyy."

Anna toivookin antoisia keskusteluja raatilaisten kanssa. Luettu tekstihän antaa eniten, jos sitä käsittelee keskustelemalla. Pyhäjoen lukion abiturienteista on tarkoituskin perustaa oma lukijaverkosto.

Runot ovat hyviä välipaloja

"Novellit ovat mukavan lyhyitä, mutta myös haastavia – niitä luen sitten useampaan kertaan. Runot ovat hyviä välipaloja. Ne sisältävät ja tarjoavat kokonaisia maailmoja lyhydestään huolimatta. Mielestäni runot kuuluvat kirjallisuuden aateliin – niissä kirjailija ilmaisee muutamalla rivillä niin paljon, jopa koko elämänsä kokemuksen. Romaanit muodostavat tietysti kirjallisuuden ja niin myös lukuskaalani perustan. Olen yleensäkin melko kaikkiruokainen, mutta saatan heittää kirjan kesken, jos sen edustamat arvot eroavat häiritsevästi omistani", Anna Karjula kertoo.

Kirjoista ystävinä, jopa rakkauden kohteina on kirjoitettu paljon; ehkä on niin, että ne jotka paljon kirjoittavat, myös paljon rakastavat. Kirjat eivät ole huikentelevaisia rakastettuja eivätkä petollisia ystäviä; ehkä niitä siksikin voi rakastaa avoimesti ja vilpittömästi, vailla pelkoa. Jotain tästä on Oiva Paloheimo tavoittanut mietelmässään: "Heittäydy lemme-suhteeseen aina kuin suinkin voit, ja katso, sinä tulet hulluksi. Lue huonoja kirjoja, niin voit antaa ne pois ilman kaipausta, ja katso, sinä tulet tylsäksi. Lue hyviä kirjoja, niin ennen pitkää sinulla on kirjasto, ja katso, sinun hulluuttasi kunnioitetaan, koska hermosi ovat kunnossa."

Professori Anto Leikolan esseestä Kirja ystävä